

ΕΝΑ ΠΟΤΑΜΙ ΜΟΝΑΧΑ...

Ένα μονάχα, ένα μικρό ποτάμι τα χωρίζει...
Τα χωρίζει ένα ποτάμι, που λίγο να σηκώσουν τα
παντολονάκια τους, θάν το περάσουν...

Στή μιὰ μεριά, κάτω από ένα γέφυρο πλατάνι, κάμ-
πουα ελληνόπουλα, γλεντάνε, τραγουδώντας πάνω
στην κούνια...

Τραγουδάνε το «ὁ λυγερὸν καὶ κοπιερὸν σπαθί
μοι», τὸ «μαυρὸ εἶν' ἡ νύχτα στὰ βουνά» καὶ μύρια
ἄλλα πατριωτικὰ τραγούδια, πού τᾶχανε μάθει στὸ
σκολιὸ τους...

Στὴν ἄλλη μεριά, κάμποσα τουρκόπουλα, μὲ τὰ
κόκκινα φεσάκια τους, ξυπόλητα, μὲ τὰ μεγάλα μαύ-
ρα μάτια, πού τᾶχουνε οὐθάνοιχτο, κοιτάζοντας τὴν
ταχυρὰ πιδιὰ πού τραγουδᾶνε καὶ προδίνουν τὴ
λοχτάρια πῶχον, τὰ τουρκόπουλα, μὲ τὰ κόκκινα φε-
σάκια...

—Λέλο, γιὰ κοιτάξε κείνο τὸ τουρκάκι, πού μᾶς
κοιτάζει... Δὲ μοιάζει τὸ σκυλάκι τῆς θειᾶς σου!...

—'Αμ' ἀφοῦ εἶναι «σκυλιά» βέβαια, θὰ μοιάζει μὲ
σκυλί... εἶπε ὁ Λέλος.

—Νὰν τοὺς φωνάξουμε νὰ παίξουμε λίγο;

—Τί ἔκανε, λέει; Νὰ παίξουμε μὲ τουρκολάδες;

Τρελάθηκαν; Εἶπε πάλι ὁ Λέλος καὶ ξανάρχισε τὸ
τραγούδι τού, πού γιὰ λίγο τᾶχε πάψει...

—Γιουσούφ, πού κατεβαίνεις τὰ βράχια;

—Νά, θὰ πάω νὰ δῶ ἀπὸ κοντὰ τὰ παιδιὰ ποὶ
παίζουν...

—Νᾶρθεις ἐδῶ γλήγορα, ἔκανε ἡ ἀδερφή του, ποὶ
εἶτανε μεγαλύτερή του στὰ χρόνια...

Κι ὁ μικρὸς Γιουσούφ, σκοτίζοντας λίγο τὴ μυτί-
τα του, ἄρχισε τώρα νὰνεβοῖνει κοκκιωμένος, μὰ πο-
λὺ κακοσιμένος, τὰ βράχια τῆς ἀκροποταμιάς... Μὰ
μόλις ἔφτασε στᾶλλη τουρκόπουλα, ἕνα χαστούκι τὸν
ἀποδέχτηκε... Εἶτανε δομένο ἀπὸ τὸ μεγαλύτερο
πιδι τῆς παρέας, ἀπ' τὸ Μεμέτ, ἕνα πιδι ὡς δόδε-
κα χρόνῳ, μ' ἀνοιχτὰ τὰ ἡλιοκαμμένα στήθια του...

—Μωρέ, μὲ τοὺς γκισούρηδες θὰ πᾶς νὰ παίξεις;
Λέν ἄκουσες ἡ μάννα σου τί μᾶς εἶπε; Λέν εἶπε νὰ
μὴν πᾶμε μαζὺ τοὺς νὰ παίξουμε γιατί θὰ μᾶς δείρει...

Ἄλλὰ ὁ μικρὸς Γιουσούφ, κλαίγοντας, τράβηξε γιὰ
τὸ σπίτι του, φωνάζοντας στὴ μάννα του:

—Ἀνιάά, Μεμετ μπανά βουρντοῦτοῦ...

Ένα μονάχα, ένα μικρό ποτάμι τα χωρίζει...
Τα χωρίζει ένα ποτάμι, που λίγο να σηκώσουν
τὰ παντολονάκια τους, θάν το περάσουν...

Πέριγγο, 15.5.921.

Πέτρος Μπεφάνης

ΤΟ ΠΟΥΡΓΚΑΤΟΡΙΟ ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ

Ἡ σελίδα αὐτή, ἀφιερωμένη ἀποκλειστικὰ στοὺς νέους, τοὺς πρωτό-
βγαλτους, θὰ εἶναι, νὰ ποῦμε, τὸ Πουργκατόριο πού θὰ παίρνουνε σ'
αὐτὸ ὅσοι νέοι δείχνουνε πὼς καὶ ἔχουνε νὰ ποῦνε σήμερκαὶ καὶ κα-
λύτερο σίγουρα αὐριο.

ΣΤΗΝ ΙΔΕΑ

Σ' ἐρημιὰ ἄγρια πλανήθηκα—τῆς ζωῆς στρατοκόπος,
Κουρυσμένος κι ἀδύνατος· ξερός κ' ἔρμος ὁ τόπος.
Μεσημέρι· τὰ χεῖλη μου τὸ λιπύρι ἔχει ψήσει.
Καὶ τὴ δίψα δὲ βρίσκειται μιὰ πηγὴ γιὰ νὰ σβήσει.
Ξάφνου μπρὸς μου Ἐσὺ πρόβαλες, μὲς στ' ἀπὸ μεση-

(μέρι,

Καὶ μὲ πήρες—ὦ ἀξέχαστη καλοσύνη—ἀπ' τὸ χεῖρ,
Κι ἀπὸ κρύφιο μ' ὀδήγησες καὶ στενὸ μονοπάτι
Σὲ μικρὸ ἕνα δροσότοπο σὲ πηγὴ μιὰ δροσάτη,
Καὶ τὰ χεῖρά σου γμάμισες μὲ νερὸ ἀπ' τὴν ἀνάδρα,
Δροσερό, καὶ τὰ κέλλησες στῶ χεῖλῳ μου τὴ λάδρα.
Κι ὡς ἀντίκριζα, πίνοντας, τῷ μορτῷ σου τὴ φλόγα,
Καὶ τὰ χεῖρά σου ὡς μύριζα—μοσκομύριστα ρῶδα,—
Ἄλλη οὐσί μου φάνηκε τὸ νερὸ πού εἶχε πάσει,
Κ' εὐωδιὰ ροδοστάλοχτη, κ' εἶχε γίνει νεχτάρι...
Κι ἀφοῦ ἀχόρταγα ρούφηξα τὴ δροσιὰ, καὶ ξανάδρα
Τὴ ζωὴ καὶ τὴ δύναμη καὶ μοῦ σβήστηκε ἡ λάδρα,
Στὰ χεράκια Σου ἀπόθεσα μ' ἕνα αἰθέριο φίλμ μου
—Ὁ πεντάμορφη Ἰδέα μου—πλερωμὴ τὴν ψυχὴ μου.

Παντελής Μαρτίνος

Ο ΚΛΗΡΩΤΟΣ

Ἀποφασίσανε νὰ πάει τὴν ἄλλη μέρα στὴ Λάρσα
γιὰ νὰ παρουσιαστεῖ. Θὰ τὸν συντρόφευε μάλιστα
κι ὁ πατέρας του. Κεῖνὴ τὴ μέρα τὸ σπίτι παρουνί-
σζε ὕψη μελαχολικὴ ὅσο καμὰ φορὰ. Ἀφοῦ γάγανε
τὸ βράδι, ἡ καλύτερα θάλεγα ἀφοῦ κατεβάσανε κάμ-
ποσες μπουκιές, — ποῖός εἶχε ὀρεξὴ γιὰ φαγί, —
ἀρχίσανε νὰ συζητοῦνε γιὰ τὸ κερτανο ταξίδι. Τὰ
μικρότερα ἀδερφάκια του δὲν εἶχανε καταλάβει ὡς
τὴν ὥρα τίποτα γι' αὐτὸ παίζανε ξένοιστα. Σὰν ἔ-
κουσαν ὅμως νὰ μιλᾶνε οἱ μεγάλοι γιὰ τὴν ὥρα πού
φεύγει τὸ τραῖνο, τότες, σὰ νὰ καταλάβαινε καὶ
παίψανε τὰ παιχνίδια. Τὸ Νικάνι, ὅπως λέγανε τὸ Βε-
νιμλὴν τοῦ σπιτιοῦ χαθευτικά, μὲ παιδικὴ ἀφέλεια,
πού μπορεί νὰ συγκινήσει καὶ τὸν πιὸ σκληρὸ κι ἀ-
διάφορο ρεαλιστὴ, ρώτησε:

—Πότε θὰ φύγει τὸ ταῖνο, μαμάνκα;...

Ἐημέρωνε Κυριακὴ. Ἀπὸ τίς τέσσερις εἶτανε στὸ
πόδι, γιατί στὶς πέντε καὶ τέταρτο ἔφευγε τὸ τραῖνο.
Ὁ κληρωτὸς, ἀφοῦ ἀποχαρῆθηκε τὴ μάννα του φέ-
μα καὶ καλὴ συγκίνησε πού προσένοιον ἀπὸ τὴν
ἐκείνη καὶ ἔλεγε τὸ μικρὸν τοῦ ἀδερφάκου πού

κοιμόντανε σάν ἀγγελούδια. — Ποιός ξαίρει, σκέφτηκε, ἂν θὰν τὰ ξαναδῶ...

Μέσα στὸ τραῖνο κόσμος πολὺς· μὲ βία κατώρθωσε νὰ βρεῖ θέση. Οἱ περισσότεροι συζητούσανε μεγάλωφωνα, ὅπως δὲ συνηθίζουν οἱ ρωμαῖοι. Στὸ βαγόνι δὲν εἶχαν ἀννῆναι ἀκόμα τὰ φανάρια καὶ δὲν ἔβλεπε κανένας οὔτε τὸ δάχτυλό του. Σὰν ἀνάψανε τὰ λαδοφάνια, εἶδε μπροστά του καὶ δίπλα του νὰ κάθονται δυὸ μαυροντυμένες γυναῖκες πού σίγουρα εἶχανε πατήσει τὰ ἑξήντα. Ἐμοῦσε κατόπι πὼς πηγαίνανε νὰ δοῦνε τὰ παιδιὰ τους πού εἶχανε ντυθεῖ στρατιῶτες ἐδῶ καὶ δώδεκα μέρους. Πίσω, στ' ἄλλο διαμέρισμα τοῦ βαγονιοῦ, εἶδε κάτι κυνηγούς νὰ συζητᾶνε. Αὐτὸς ὅλο σκεφτότανε· τίποτα δὲν εἶταν ἱκανὸ νὰ τοῦ ἐλκύσει τὴν προσοχή καὶ νὰ τοῦ ἀπομακρύνει τὴς πραγματικὰ φοιχτὲς εἰκόνες τῆς μελλούμενης ζωῆς, πού περνοῦσαν ἀπὸ τὸ μυαλό του σάν κορδέλλα κινηματογράφου. Προσπάθησε νὰ πειρηγορηθεῖ μὲ τὴν παραστεκούμενη γριά, πού εἶτανε χρόνια χήρα καὶ πού τῆς πῆρυν τὴν τώρα καὶ τὰ δυὸ τῆς παιδιὰ στρατιῶτες. Ἐβάζε ὅλα τὰ δυνατὰ του νὰ γελάσει λίγο μὲ τὰς τῆς τῶν κυνηγῶν· ἀλλὰ τίποτα. Αἰσθονότανε μιὰν ἀνώτερη δύναμη νὰ τὸν πιέζει καταλάβαινε τὸν ἑαυτὸ του θυμὸν. Γιὰ μιὰ στιγμή τοῦ τράβηξε τὴν προσοχή ἓνα ὑπέροχο θέαμα. Οἱ κορφές τοῦ Πηλίου εἶχαν ἀρχίσει νὰ ροδίζουν (καὶ σχηματίζοντανε διάφορες ἀπόχρωσες, ὅπως στὸ πρόσωπο ντροπολῆς κοπέλλας), προμήρημα πὼς τὸ ἄστρο τῆς μέρας ἀρχίζει ν' ἀνεβαίνει πρὸς τὴς κορφές. Τὸ θέαμα τοῦ ἄρεσεν ἐξαιρετικά. Τότες ἀρχισε νὰ σκέφτεται μὲ τ' ἄλλο του μυαλό, πόσο ἀνάξιοι καὶ πόσο λίγο ἀπολαβαίνουν τὴν ὥραία ἡλιόφιλη Φύση τὰ ζῶα, πού λέγονται ἀνθρώποι. Σταμάτησε ὁμως ἀπότομα τὴς σκέψεις του, γιατί τὸ τραῖνο εἶχε φτάσει πὰρ στὴ Λάρισα.

Σὰν ἔφτασε μὲ τὸν πατέρα του στὴν πλατεία τῆς πόλης, εἶδε κόσμον συγκεντρωμένον καὶ στὴ μέση κάποιος κύριος μὲ ψηλὰ κολλάρια ἔκανε χερονομίες καὶ κάτι ἔλεγε. Τί ἔλεγε δὲν ἀκούγε, γιατί φώναζε ὁ κόσμος· ἄκουσε μονάχα τὴς λέξεις θεισιμίας — τύραννος. Ρήτορας θᾶναι βέβαια, εἶπε. Κι ἀποφάσισε νὰ ρωτήσῃ ποιός εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς συγκέντρωσης. «Μωρέ, ὑπὸ τὸν Ἄρη ἔπεσες; τοῦ λείει κάποιος» δὲν ξαίρεις πὼς σήμερον γιορτάζουμε τὴν ἐπέτειο τῆς «καταλύσεως τῆς τυραννίας;» Δὲν κατάλαβε ἀπ' αὐτὰ τίποτα. Ἀφοῦ περιγυρῶσανε μὲ τὸν πατέρα του ὅλην σκεδὸν τὴν πόλιν, τὸ μεσημέρι ἀποφάσισαν νὰ φύγῃ ὁ πατέρας μὲ τὸ βραδινὸ τραῖνο καὶ αὐτὸς νὰ πάει νὰ παρουσιασθεῖ. Ἀποχαιρέτησε τὸν πατέρα του καὶ τράβηξε πρὸς τοὺς στρατιῶνες. Ἀνεβαίνοντας τὸ νέο αὐτὸ Γολγοθὰ θυμῆθηκε, μὲ τόση μεγάλη συγκίνηση, πού δὲν μπόρεσε νὰ κρατήσει δυὸ δάκρυα πού ξεκόλλησαν ἀπὸ τὰ μάτια του, τὸ σπίτι του μὲ τὴ μάνα του καὶ τὸ μικρὸ του ἀδερφάκι, τὸ Νίκο, πού θὰ σηκωνότανε τὸ πρωὶ καὶ θὰ ρώταγε: «Ἐφυγε τὸ τραῖνο, μαμάκι;... Ἀλλὰ δὲ δέλιασε, δὲν κοινοστάθηκε; τὴν παρὲ ἀπόφαση νὰ τὸν ἀνεβῇ» φτάνοντας ἴσαμε τὴν κορφή...

Λάρισα 1/11/21.

Ἐνὸς Βολιώτη

ΑΧ! Ἡ ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΚΕΙΝΗ ΤΗΣ ΦΩΝΗΣ ΤΗΣ!

[Ζωὴ καὶ Ἀγάπη στὴ Μοναξιά
ἢ Μοναξιά τοῦ Γιάννη].

Ψυχῆς

Ψυχὴ καὶ τοῦς μου βουτηχτὸς εἶτανε μὲς στα θεῖα
νάματα κάπινον ὑπέρθεον ρυθμῶν καὶ στοχασμῶν·
ὄλ' ἡ τριγύρω μου ζωὴ γιὰ μὲ νεκρὴ καὶ κρύα
—τὰ φωναχτὰ τῶν χορτιστῶν, τὰ γέλια τῶν παιδιῶν...

Μὰ ξάφνου σάν τρικύμισε, κόρη γλυκεῖα, ἡ φωνὴ σου,
μιὰ μουσικὴ πρωτόφρενη, τὸν ἦχο τοῦ σπιτιοῦ,
οἱ στοχασμοί μου πέταξαν καὶ δέθηκαν μαζί σου,
καὶ —σκέλαβον ὑπάκουο τράβηξες τὸ σκεπτικὸ μου
(νοῦ).

1921.

Γιάννης Χονδρουγιάννης

ΨΥΧΗ ΓΕΡΑΣΜΕΝΗ

Τί καὶ ἂν στὴν ὕψη ἀκόμη ἀνθεῖ τῆς νιότης ἡ δροσιά;
Βαθεῖα ἔνως πόνος ἄγνωστος μοῦ δένει τὴν καρδιά.
Σὰν τί· εἶναι ὁ πόνος ὁ κρυφὸς στὴν τόση μου χαρὰ;
«Κλάμα πικρὸ νοσταλγικὸ γιὰ ὅ,τι ἔχει πεθάνει!».
Τί καὶ ἂν στὴν ὕψη ἡ νιότη ἀνθεῖ καὶ ἡ θλίψη δὲ· χορὰ;
Μέσ' στὴν παιδιῶστικὴν καρδιά, πού ἡ γνώση ἔχει μα-
(ράνει!)

Ἡβη

ΧΙΜΑΙΡΑ

Ἔτσι ὁ ταξιδευτὴς πού πλανήθηκε στὴν λιοκαμμένη
ἐρημιά, τρικλίζοντας, βουτάει τὰ δικά του βήματα
στὸ γλιστερόν ἔμμο, στὰ πλευρὰ του παρολνόμενα τὰ
χέρια τραμπαλίζοντα καὶ στενέθει ὁ ἀνσασμός του
στὸν ἀγέρα πού χουχλάζει. Ξανοίγοντας τὸ θλωμένο
δέλεμα του στὸ στρογγυλὸν ὀρίζοντα, ξεχωρίζει, ξά-
φνου, χαμόκλαδα πού πρασινίζουν, δειντριά πού φουν-
τώνουν μὲ κρεμαστά στ' ἀκρόκλωνα μορφόχρωμα
πουλάκια, τοῖρια στὰ ροδισμένα φρούτα καὶ ἀνάμεσα
στοὺς χλωροφλοῦδικους κορμούς ἰσκιώνονται διάφα-
να νερά μιᾶς νερομάννας πού κατσορὴ ἀναδρύει ἀπ'
ἓνα χορταροντυμένο βροχάκι, νὰ δροσοποτί-
ζει κυλῶντας φωτοπαίγνιδο τὰ κρύα τῆς κυματάκια.

Γυρᾶει τότες ν' ἀλαφρύνει τὰ βήματά του, καὶ ἡ
γλυκίσθηρη ἄσση πιὸ γοργὰ ζυγώνει... Καὶ νιώθει
τὸ δροσονέρι μ' μπροστά του καὶ τοὺς ἡσικούς κοντὰ
του. Πέφτει στὰ χέρια, χαμηλώνει διαστρικά τὸ ἀναι-
μένο κεφάλι του καὶ φιλεῖ, φιλεῖ τὸ λιοδρασμένον ἄμ-
μο...

Κ' ἡ ὄσση χάνεται πίσω του καὶ μαζί της παίρνει
καὶ τὸ στεγνὸ του κουράγιο. Καὶ φωριασμένος χάμω
μένει ὁ διαβάτης, καὶ ὁ ἄνεμος πάνω του κοσινώνει
σφυρίζοντας φτιαριές φτιαριές τῆς ἐρημιάς τὸν ἄμ-
μο...

Νίκος Παπαδημητρίου

ΑΡΡΑΒΩΝΙΑΣΜΕΝΟΙ

"Αν ακόμα δέ σ' αγάπησα, είναι γιατί δεν το θέλει η ψυχή μου.

Μή μου φιλείς με παρακάμζα τὰ δάχτυλα. Δέ στρένε νά γράψουν τή χυλιοπόδητη λέξη γιά σένα. Δέ σ' αγαπῶ...

Είσαι ἀρραβωνιστικός μου. Τό θέλει ἡ μάνα μου, τό θέλεις Σύ, τό θέλει κι ὁ παπᾶς πού μου φόρεσε τὸ βαρὺ αὐτὸ δαχτυλίδι, πού γράφει τὸνομά Σου. Νάί, μὰ δέν εἶσαι ὁ ἀγαπημένος μου, γιατί δέν τό θέλει ἡ καρδιά μου...

Θά γίνω γυναίκα Σου... Ἡ ζωὴ Σου θά ναι σκλάβια μου, καί γὼ τίποτες ἔχτος ἀπὸ τὸ κορμί μου δέ θά σοῦ χωρίσω...

Μέσα μου θά κοιμηθοῦν τόσα ὁμορφα ὄνειρα πού εἶχα πλεγμένα τίς νύχτες πού δέν εἶχα ὕπνο. Ἡ καρδιά μου θά ναι σφαλίσαι μέσ στὰ ματωμένα φτεροῦ γιὰ τῆς. Ἡ καρδιά μου θά κλείσει, καί Σύ θά λές στοὺς φίλους Σου πὼς οἱ γυναῖκες στὰ στήθια τους κλείνουν μιὰ πέτρα ἀντὶς γιά καρδιά...

Μή μου ζητᾶς τίποτες, ἀφοῦ ὁ Νόμος με προσφέ-

ρει ἀλάκρη σέ Σένα. Τὰ μοῦρα μαλλιά μου, σὰ σκοτεινὰ χρυσάνθεμα, τὸ κόκκινο τὸ στόμα μου σὰν ἔν' ἄλλο τρισητάφυλλο, καί τὸ κορμί μου ἕνας κάτασπρος κρίνος, δλ' ἐπὶ τῇ μέρᾳ τοῦ γάμου Σου, ἡ μάνα μου κι ὁ παπᾶς θά Σοῦ τὰ προσφέρουν, σὰν ἕνα σπάνιο μπουκέττο, δεμένο με τὴν κορδέλλα τῆς Ζωῆς μου...

Καί Σύ θά ναι τὰ χαρεῖς πάνω στοῦ κρεβάτι Σου, πού μισῶ κι ἀποστρέφουμαι... Τ' ἀποστρέφουμαι γιατί θά με ρήξει πάνω σ' αὐτὸ ὄχι ἡ καρδιά μου, ὄχι ὁ πόθος μου, ἀλλὰ ἕνας Νόμος ἀφύσικος...

"Αν ακόμα δέ σ' αγάπησα, ἂν δέ θά σ' αγαπήσω ποτέ, είναι γιατί δέν τό θέλει ἡ ψυχή μου. Εἶναι γιατί ἡ ψυχή μου εἶναι λεύτερη ν' αγαπάει τὸνερό τῆς, καί τὸνερό τῆς αὐτὸ ποτέ δέ σταμάτησε πάνω σου.

"Αν βρεῖς τὸν τρόπο Σύ νά σκλαβώσεις τὴν καρδιά μου, τὴν ψυχή μου, κάνε το, μόνο πρόσδεξε, ὁ τρόπος αὐτὸς νά μὴ μοιάζει με τὸ Νόμο, πού σοῦ χάρισε τὸ δικαίωμα νά κρατᾶς τὸ κορμί μου δικό σου.

Βόλος.

Κ. Τσ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΖΩΗ

ΜΙΑ ΔΙΑΛΕΞΗ

ΣΜΥΡΝΗ 10)11)21. — Τῇ Δευτέρᾳ 1 Νοεμβρίου ὁ κ. Πάνος Ταγκόπουλος, μέσα στὴ σάλα τοῦ «Λοῦκου Κέντρου», μίλησε γιά τὴ δεύτερη διάλεξη τῆς Συντροφιάς «ΟΙ ΝΕΟΙ» πάνω σὸ θέμα: Γενικὸι χαρακτηρισμοὶ σὸ ἔργο τοῦ Παλαιᾶ.

Ὁ κ. Ταγκόπουλος εἶν' ἕνας ἄνθρωπος με τὴν πλατιά μίμησιν καὶ τὴ σταθερὴ γνώμην γιά καθεὶ πού καταπιάνεται νά μελετήσῃ καὶ νά κρίνῃ ἀκριβῶς καὶ δίκαια. Ἐχει καταλάβῃ τόσο καλά τὸ τί θά πῇ ἐργασία τίμιη, γιά νά νταμεῖβῃ καὶ νά ὕμνῃ κάθε τι ὁρατὸ καὶ κάθε ὑψηλόν. Διαβάσει πάντα κείνο πού πρέπει νά γράψῃ ἕνας σοβαρὸς χαρακτήρας, καὶ ἔχει τὸ γλυκὸ μίλημα, πού νά ξαίρει νὰν τὸ τραγουδήσῃ, νὰ τὸ κηρύξῃ, νὰ τὸ διδάξῃ.

Ὁ Παλαιᾶς εἶν' ἕνας ἀπ' αὐτοὺς τοὺς Μγους του, τοὺς ἀγαπημένους. Κι ὅπως κάθε μελετημένος κι ἀνεπηρέαστος ἄνθρωπος δέν μπορεῖ παρὰ νά θαυμάσῃ τὸ μεγαλόπνοον Ἑλληνα, ὁ νέος ποιητὴς ἀναγνωρίζῃ τὴ δύναμιν, τὴν ὑπεράνθρωπὴν σκέψιν τοῦ δασκάλου.

Καὶ τί δέν ἔχει νά θαυμάσῃ κανεὶς μέσα στὸν ἀτέλειωτο καὶ παραδείσιο κῆπο τοῦ Παλαιᾶ; Τὸ λεπτό καὶ τρυφερό μῦρο τῶν γιασεμιῶν, ἡ τὴ μεθυσιτικὴ μυρουδιά τῶν κόκκινων ρόδων καὶ τὴ βαρὴ χλωτὶλα τῶν γαρύφαλλων καὶ τῶν μόσκων;

Ἐνας διαβάτης πού θά περνᾷ ξένοιαστος ὅξω ἀπὸ τὴ μάντραι, θά σταθεῖ νά λιγέψῃ σὸ ἀπαλὸ μίλημα τῶν λουλουδιῶν. Θά φήσῃ σύγκορη τὴν καρδιά του γιά νά παραδοθεῖ σὸ τρώγμα τῶν ἀφαιμένων...

θῶν. Ὅ,τι κι ἂν διαβεῖ κοκόβουλον ἀπὸ τὴ σκέψιν, τὸ μυρουδάτο ἀγέρι θά ναι τὸ σηκᾶσιν στὰ φτερά του καὶ θά ναι τὰ πιδῶσιν στὴ Λήθη. Παντοῦ ὁ μέγας ποιητῆς! Ὁ τραγουδιστὴς τῶν μεγάλων παθῶν κι ὁ θρονόφωνος προφήτης τῆς γλυκειᾶς καὶ εὐτυχισμένης ζωῆς. Αὐτὸς ὁ περᾶτης κι ὁ τ' ἐξιδευτῆς, γιά νά ζυγῶσιν ὅλους τοὺς πόθους, νά στενέψῃ τὴν ψυχὴ του στὶς παρηγόριες. Ὁ Μεγάλος!

Ἐνας ὕμνος ἀτέλειωτος, μιὰ ψηλὴ φωνὴ γιά νά κυριάρχῃ στὶς ἄμισθες ψυχές, ἕνας ὕμνος ὑπερούσιος, ὁ λόγος τοῦ κ. Πάνου Ταγκόπουλου. Μίλησε γιά τοὺς χειμάρρους πού ὀρμιοῦνε καὶ κυλοῦνε περὶ φεῖνα καὶ θρονιερά στὴ φαινομένη τους κοίτη. Μίλησε γιά κἀτὶ πουλιὰ πού ψηλότερα ἀπ' τοὺς ἀητοὺς καὶ τοὺς γύπες καὶ τὰ γεράκια πετοῦνε. Πετοῦνε καὶ δέ σκιάζονται. Κ' ἔδειξε τὴ μεγάλην ἀγνωμοσύνην τοῦ Ρωμοῦ. Γύρω, τὸν Τιτάν, θά τὸν στεφανώσουν οἱ ξένοι. Ὅσοι τὸν ἀγαποῦν! Μὰ τὰ τυφλὰ μάτια τῶν ἀδερφῶν δέν ἀνοίγουνε, γιατί τὸ τυφλοπᾶνι καὶ τὸ πηχτὸ σκοτάδι τῆς ἀμείβειας τοὺς μπερδεύει τὸ Φῶς καὶ τὴν Ἀλήθειαν.

Ὁ Παλαιᾶς με τὸ Σολωμὸ ξάνοιξεν γιά τὸν εἰρὸν δρόμο τῆς Δόξης τὴ στενὴ καὶ καταθρονευμένην Ἑλλάδα. Αὐτὸ μέγα πνεῦμα πού σπιθοβολᾷνε στοὺς γύρω μικροὺς καὶ φέγγουνε τάσους δρόμους, τόσα μονοπάτια πού περνᾶνε οἱ ἀνίδεοι. Κι ἂν ὁ κόσμος εἶναι τόσο ταπεινὸς γιά νά κρίνῃ, θά σκύβῃ ἀργὰ ἢ γλήγορα καὶ θά προσκυνήσῃ τὸ φανταχτερό μεγαλόρρημα πού μέσα σὸ μυστήριον καὶ στὰ σκοτεινὰ πέπλα τοῦ μυστικισμοῦ κρύβει κάτω τοῦ τῶνομα τοῦ δασκάλου.

Ὁ Παλαιᾶς, εἶπε ὁ Ταγκόπουλος, μπορεῖ νά πῇ...